

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ

195/2015

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ.(δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 25η Αυγούστου του έτους δύο χιλιάδες δεκαπέντε (2015), ημέρα Τρίτη και ώρα 11:00 και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7 στην Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

- 1. Αντιπρόεδρος: Μπουσουλέγκα Χριστίνα**
- 2. Μέλη: Καραμανλής Ευάγγελος
Κουλούρη Ιωάννα
Λουρίκας Δημήτριος (μέσω τηλεδιάσκεψης)**

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Τσιάβου Στυλιανή

Εισηγητής: Αλέξιος Τάττης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη ο εισηγητής κ. Α. Τάττης, ο οποίος αποχώρησε πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη του Συμβουλίου της Αρχής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, επί προτιθέμενης άσκησης δικαιώματος προαίρεσης, προϋπολογισμού 50.123,79 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. για την ανάθεση πρόσθετων υπηρεσιών στο έργο “Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση Επιστημονικού και Πολιτιστικού Περιεχομένου” στο πλαίσιο του Υποέργου 3 “Ψηφιακό Περιεχόμενο” της Πράξης “Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας / Κοινωνικά Δίκτυα – Περιεχόμενο

Παραγόμενο από Χρήστες” (Κωδικός ΕΡΣΕΤΚΔ0301), συνολικού προϋπολογισμού 325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α.

Με το υπ’ αριθ. πρωτ. 1218/27.07.2015 έγγραφο του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (εφεξής ΕΚΤ) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., το οποίο παρελήφθη στις 27.07.2015 (αριθ. πρωτ. εισερχ. 3351), και το οποίο συμπληρώθηκε περαιτέρω με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 1254/03.08.2015 (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 3473/04.08.2015), το ΕΚΤ αιτείται “τη διατύπωση της σύμφωνης γνώμης της Υπηρεσίας σας, εφόσον εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, σχετικά με την προτιθέμενη από πλευράς ΕΚΤ/ΕΙΕ ως Αναθέτουσα Αρχή, άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης του έργου “Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση Επιστημονικού και Πολιτιστικού Περιεχομένου”, με μονομερή απόφασή του δεδομένου ότι δεν προκύπτει αντικείμενο διαπραγμάτευσης (σε φυσικό αντικείμενο και τιμή)”. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου, στο πλαίσιο του οποίου το ΕΚΤ προτίθεται να προβεί στην άσκηση δικαιώματος προαίρεσης, ανέρχεται στο ποσό των **325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α.**, ενώ ο προϋπολογισμός του αιτήματος καθ’ εαυτού στο ποσό των **50.123,79 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.**

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 1083/10.06.2013 Διακήρυξη (ΑΔΑ: ΒΕΖ0469ΗΕΠ-3ΧΟ), το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης προκήρυξε Ανοικτό Διεθνή Διαγωνισμό, με τίτλο “Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση Επιστημονικού και Πολιτιστικού Περιεχομένου”, κωδικός: ΕΡΣΕΤΚΔ0301, στο πλαίσιο της Πράξης με τίτλο “Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας / Κοινωνικά Δίκτυα – Περιεχόμενο Παραγόμενο από Χρήστες”, στο πλαίσιο του Υποέργου 3 “Ψηφιακό Περιεχόμενο”. Ο συνολικός προϋπολογισμός του αντικείμενου του διαγωνισμού ανέρχεται στο ποσό των 325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. (συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης), με διάρκεια δώδεκα (12) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης.

2. Ως κριτήριο κατακύρωσης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και ως ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού ορίστηκε 22.07.2013.

3. Πρόκειται για έργο ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Ψηφιακή Σύγκλιση”, που έχει ενταχθεί στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) της διαχειριστικής περιόδου 2007-2013 με την απόφαση CCI 16 1 ΡΟ 002/26-10/2007 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από εθνικούς πόρους (κωδικός ΟΠΣ 296115).

4. Σύμφωνα με την παράγραφο Α.2.1. της διακήρυξης, το αντικείμενο του έργου που προκηρύσσεται με τον εν λόγω διαγωνισμό αφορά “στην ψηφιοποίηση και στην καταλογογράφηση ενός επιλεγμένου συνόλου έντυπου υλικού, που βρίσκεται στα αρχεία και στις συλλογές που διαθέτει και διαχειρίζεται το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης. Ειδικότερα, το αντικείμενο του παρόντος διαγωνισμού αποτελείται από τα παρακάτω τρία διακριτά και αυτοτελή τμήματα:

Α. Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση της Συλλογής Περιοδικών Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης.

Β. Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση της Συλλογής Βιβλίων των εκδόσεων του Εθνικού Ιδρύματος

Ερευνών.

Γ. Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση μέρους του Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών που συλλέγει και διατηρεί το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης”.

Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες κατά μέγιστον, ενώ η υλοποίηση του έργου εξειδικεύεται σε τρεις διακριτές φάσεις και συγκεκριμένα στη φάση της “Προετοιμασίας Έναρξης Υλοποίησης” (παραδοτέο Π0), στη φάση της “Παραγωγικής Διαδικασίας Ψηφιοποίησης και Καταλογογράφησης” (παραδοτέα Π1 έως Π10) και τέλος στη φάση της “Ολοκλήρωσης της Υλοποίησης” (παραδοτέο Π11).

5. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στο ποσό των 325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου δικαιώματος προαίρεσης. Το δικαίωμα αυτό προβλέπεται στο άρθρο Β.1.2. της Διακήρυξης όπου ορίζεται ότι: “Τα δικαιώματα προαίρεσης του έργου αφορούν σε επιπλέον φυσικό αντικείμενο έργου και μπορεί να προκύψουν σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην παρ. Β.5.1 έως το 50% του ποσού της οικονομικής προσφοράς που γίνεται η κατακύρωση και δεν υπερβαίνουν αθροιστικά, συμπεριλαμβανομένου του ποσού της αρχικής σύμβασης, τον προϋπολογισμό του έργου”. Ως προς τα δικαιώματα αυτά, στο άρθρο Β.5.1 της Διακήρυξης προβλέπονται περαιτέρω αναλυτικά και τα εξής:

“Μετά την υπογραφή της Σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να προβεί στη διαδικασία διαπραγματεύσεων με τον Ανάδοχο για την επέκταση της σύμβασης ή σύναψη νέας, στο πλαίσιο της δυνατότητας προαιρέσεως της Αναθέτουσας Αρχής, που θα αφορά νέα έργα ή νέες υπηρεσίες που συνίστανται **στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών** οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο της αρχικής σύμβασης. Στην ανωτέρω περίπτωση:

i. η πρόσθετη αμοιβή του αναδόχου για τα έργα ή τις υπηρεσίες αυτές θα υπολογίζεται με βάση τις κοστολογήσεις της αρχικής σύμβασης, οι οποίες δεν αναπροσαρμόζονται. Εφόσον για τα έργα αυτά ή τις υπηρεσίες αυτές δεν είχε προβλεφθεί κοστολόγηση στην αρχική σύμβαση, τότε η πρόσθετη αμοιβή θα προσδιορισθεί με διαπραγμάτευση μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου.

ii. Προσφυγή στις διαδικασίες αυτές επιτρέπεται μόνο επί μια τριετία μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

iii. Το σωρευτικό ποσό των προϋπολογισμών των επεκτάσεων – συναπτόμενων συμβάσεων επαναληπτικών ή συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της οικονομικής προσφοράς που γίνεται η κατακύρωση. Επιπρόσθετα, δεν δύναται να υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του έργου (συμπεριλαμβανομένου του ποσού της αρχικής σύμβασης)”.

6. Αφού ολοκληρώθηκε η διαγωνιστική διαδικασία και αξιολογήθηκαν οι τεχνικές και οικονομικές προσφορές των υποψήφιων αναδόχων, το έργο κατακυρώθηκε, **στο σύνολό του (ήτοι και τα τρία τμήματα που περιγραφηκαν ανωτέρω, καθώς και υποστηρικτικές υπηρεσίες)**, στην εταιρεία “Modus Ανώνυμη Εταιρεία Υψηλής Τεχνολογίας Εφαρμογών & Μεθόδων Πληροφορικής”. Η σχετική σύμβαση υπεγράφη στις 26.06.2014 (αριθμ. πρωτ. 1272/26.06.2014), με διάρκεια δώδεκα (12) μηνών (26.06.2014-25.06.2015). Το συμφωνηθέν συμβατικό τμήμα ανέρχεται στο ποσό των 193.111,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ. Ειδικά σε ο,τι αφορά στο εν θέματι δικαίωμα προαίρεσης, στο άρθρο 2, παρ. 3 της σύμβασης προβλέπεται ότι: “Τα δικαιώματα προαίρεσης του έργου αφορούν [...] επιπλέον φυσικό αντικείμενο έργου και μπορεί να προκύψουν σύμφωνα με τα οριζόμενα και τις προϋποθέσεις του άρθρου 25, παρ. 4, εδάφιο β' του π.δ. 60/2007 και

σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο Β.5.1. και δεν υπερβαίνουν αθροιστικά, συμπεριλαμβανομένου του ποσού της παρούσας σύμβασης, τον προϋπολογισμό του έργου. Αναφορικά με το τελευταίο εδάφιο ανωτέρω (επιπλέον φυσικό αντικείμενο έργου) και μετά την υπογραφή της σύμβασης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να προβεί στη διαδικασία διαπραγματεύσεων με τον Ανάδοχο για την επέκταση της σύμβασης ή τη σύναψη νέας, στο πλαίσιο της δυνατότητας προαίρεσης της Αναθέτουσας Αρχής, που θα αφορά νέα έργα ή νέες υπηρεσίες που συνίστανται **στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών** οι οποίες αποτέλεσαν αντικείμενο της αρχικής σύμβασης. Στην ανωτέρω περίπτωση:

i. η πρόσθετη αμοιβή του αναδόχου για τα έργα ή τις υπηρεσίες αυτές θα υπολογίζεται με βάση τις κοστολογήσεις της αρχικής σύμβασης, οι οποίες δεν αναπροσαρμόζονται. Εφόσον για τα έργα αυτά ή τις υπηρεσίες αυτές δεν είχε προβλεφθεί κοστολόγηση στην αρχική σύμβαση, τότε η πρόσθετη αμοιβή θα προσδιορισθεί με διαπραγμάτευση μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και του Αναδόχου.

ii. Προσφυγή στις διαδικασίες αυτές επιτρέπεται μόνο επί μια τριετία μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

iii. Το σωρευτικό ποσό των προϋπολογισμών των επεκτάσεων – συναπτόμενων συμβάσεων επαναληπτικών ή συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της οικονομικής προσφοράς που γίνεται η κατακύρωση. Επιπρόσθετα, δεν δύναται να υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του έργου (συμπεριλαμβανομένου του ποσού της αρχικής σύμβασης)".

7. Εν όψει της λήξης της ως άνω σύμβασης, το ΕΚΤ απέστειλε στις 06.07.2015 (αριθμ. πρωτ. 1128) στην ΕΥΔ Ε.Π. "Ψηφιακή Σύγκλιση" αίτημα χρηματοδότησης για την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης που προσδιορίστηκε κατά τα ανωτέρω. Στο εν λόγω αίτημα, το ΕΚΤ δηλώνει ότι "σχεδιάζει να προβεί στην λήψη **"παρόμοιων υπηρεσιών"** με αυτές που είχαν προδιαγραφεί στην προκήρυξη του ανωτέρω Υποέργου και πιο συγκεκριμένα να ψηφιοποιήσει και καταλογογραφήσει επιπλέον υλικό, σύμφωνα με την προκήρυξη του έργου, από τις κάτωθι κατηγορίες:

- Τμήμα Α: Συλλογή Περιοδικών Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του ΕΚΤ,
- Τμήμα Β: Συλλογή Βιβλίων των εκδόσεων του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών,
- Τμήμα Γ: Μέρος του Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών που συλλέγει και διατηρεί το ΕΚΤ."

Αναλυτικότερα, οι παρόμοιες αυτές υπηρεσίες εξειδικεύονται ως εξής, βάσει των εργασιών που έκαστη εξ αυτών περιλαμβάνει:

- Υλικό τμήματος Α: Ψηφιοποίηση και καταλογογράφηση 9.000 άρθρων περιοδικών, με συνολικό αριθμό σελίδων 90.000 περίπου,
- Υλικό τμήματος Β: Ψηφιοποίηση και καταλογογράφηση 80 βιβλίων, με συνολικό αριθμό 20.000 σελίδων περίπου - εκτιμάται ότι η καταλογογράφηση αφορά σε 340 εγγραφές,
- Υλικό τμήματος Γ: Ψηφιοποίηση 1200 διδακτορικών διατριβών, με συνολικό αριθμό σελίδων 300.000 περίπου,
- Υπηρεσίες διοίκησης έργου και διασφάλισης ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και
- Υπηρεσίες ανάλυσης απαιτήσεων, τεχνικής υποστήριξης, ανάπτυξης και παραμετροποίησης λογισμικού οπτικής αναγνώρισης χαρακτήρων και ψηφιακής επεξεργασίας αρχείων.

Στο αίτημα δηλώνεται ρητώς ότι *“το σύνολο των εργασιών και υπηρεσιών της προαίρεσης θα έχουν τα ίδια ακριβώς χαρακτηριστικά με τις αντίστοιχες της αρχικής σύμβασης”*, ενώ ορίζεται ότι η παροχή των υπηρεσιών αυτών θα έχει διάρκεια δυόμιση (2,5) μηνών. Περαιτέρω ορίζεται ότι το κόστος των πρόσθετων αυτών υπηρεσιών ανέρχεται στο ποσό των 50.123,79 ευρώ. Η κοστολόγηση αυτή βασίζεται στους ανθρωπομήνες που απαιτούνται για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, οι οποίοι *“προκύπτουν κατ’ απόλυτη αναλογία με τους αντίστοιχα προσφερόμενους στην Οικονομική Προσφορά του αναδόχου”*.

Ανταποκρινόμενη στο αίτημα του ΕΚΤ, η ΕΥΔ Ε.Π. *“Ψηφιακή Σύγκλιση”*, με το αριθμ. πρωτ. εισερχ. του ΕΚΤ 1192/17.07.2015 έγγραφό της δήλωσε ότι, *“αφού δεν έχει γίνει τροποποίηση του Τεχνικού Δελτίου Ενταγμένης Πράξης της Πράξης “Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας/Κοινωνικά Δίκτυα - Περιεχόμενο Παραγόμενο από Χρήστες”*, με κωδ. ΟΠΣ 296115 για μείωση του οικονομικού αντικείμενου, με βάση των προϋπολογισμό των συμβάσεων του Υποέργου 3 & 5, *μπορείτε να αποστείλετε αίτημα στην αρμόδια Αρχή ΕΑΑΔΗΣΥ προς έγκρισιν”*.

8. Κατόπιν των ανωτέρω, το ΕΚΤ, με το υπ’ αριθ. πρωτ. 1218/27.07.2015 έγγραφό του προς την ΕΑΑΔΗΣΥ, αιτείται *“τη διατύπωση της σύμφωνης γνώμης της Υπηρεσίας σας, εφόσον εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, σχετικά με την προτιθέμενη από πλευράς ΕΚΤ/ΕΙΕ ως Αναθέτουσα Αρχή, άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης του έργου “Ψηφιοποίηση και Καταλογογράφηση Επιστημονικού και Πολιτιστικού Περιεχομένου”*, με μονομερή απόφασή του δεδομένου ότι δεν προκύπτει αντικείμενο διαπραγμάτευσης (σε φυσικό αντικείμενο και τιμή)”. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου, στο πλαίσιο του οποίου το ΕΚΤ προτίθεται να προβεί στην άσκηση δικαιώματος προαίρεσης, ανέρχεται στο ποσό των **325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α.**, ενώ ο προϋπολογισμός του αιτήματος καθ’ εαυτού στο ποσό των **50.123,79 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.**

II. Νομικό πλαίσιο

9. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ορίζει τα ακόλουθα: *«δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής. [...]»*.

10. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός από αυτές που

καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο ιι) που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος Ιν. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε ι) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙV [...]"

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του υπ' αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/EK, 2004/18/EK και 2009/81/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά στα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε στις 134.000 και 207.000 ευρώ, αντιστοίχως.

11. Στο άρθρο 25 παρ. 4 του π.δ. 60/2007 ορίζεται ότι «Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού» (άρθρο 31 Οδηγίας 2004/18/EK): «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 4) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη να διαχωρισθούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωρισθούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης. β) όταν έχουν αντικείμενο νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή οι υπηρεσίες είναι σύμφωνες με μία βασική μελέτη που αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης και η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την ανοιχτή ή την κλειστή διαδικασία. Η δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία αυτή πρέπει να επισημαίνεται ήδη κατά την αρχική προκήρυξη διαγωνισμού, και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές κατά την εφαρμογή του άρθρου 6. Προσφυγή στη διαδικασία αυτή επιτρέπεται μόνο επί μια τριετία μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης".

III. Νομική Εκτίμηση

12. Το υπό εξέταση αίτημα του ΕΚΤ αφορά δημόσια σύμβαση υπηρεσιών, με την έννοια της περίπτωσης δ' της παρ. 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007, περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/EK «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», συνολικού αρχικού προϋπολογισμού 325.000,00 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παράγραφος 2 περίπτωση γ' υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

Παράλληλα, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, με το υπό κρίση αίτημά της, ενεργοποίηση του δικαιώματος προαίρεσης που συμπεριλαμβάνεται και περιγράφεται αναλυτικώς στα άρθρα Β.1.2 και Β.5.1 της Προκήρυξης του Διαγωνισμού, καθώς και στο άρθρο 2, παρ. 3 της σύμβασης που συνήφθη με τον Ανάδοχο.

Συνεπώς, προκειμένου να αποφασισθεί αν συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ', υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, απαιτείται να καθορισθεί επακριβώς η φύση του υπό εξέταση αιτήματος του ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, θα πρέπει καταρχήν να εξετασθεί εάν, με βάση τους όρους της οικείας προκήρυξης και σύμβασης, έχει συναφθεί σύμφωνο προαίρεσης του Αστικού Κώδικα υπέρ της αναθέτουσας αρχής (option), καθώς η σύμβαση που συνάπτεται δυνάμει ρήτρας δικαιώματος προαίρεσης του Αστικού Κώδικα δεν μπορεί να υπαχθεί στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του άρθρου 25, παρ. 4 του π.δ. 60/2007. Σε περίπτωση κατά την οποία ήθελε κριθεί ότι εκ των πραγματικών περιστατικών που ετέθησαν υπόψη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. δεν προκύπτει η συνομολόγηση συμφώνου προαίρεσεως τότε – και μόνο τότε – θα πρέπει να εξετασθεί η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 25, παρ. 4 του π.δ. 60/2007.

13. Τα βασικά σημεία διαφοροποίησης μεταξύ του συμφώνου προαίρεσης του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.) και της δυνατότητας σύναψης σύμβασης συμπληρωματικών ή επαναλαμβανόμενων νέων υπηρεσιών με προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, με βάση το άρθρο 25, παρ. 4 του π.δ. 60/2007 είναι οι εξής:

α) Στην περίπτωση του συμφώνου προαίρεσης του Αστικού Κώδικα, υφίσταται μονομερές διαπλαστικό δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής να θέσει σε ενέργεια τη συμβατική σχέση, και μόνο με σχετική δήλωσή της προς τον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης, το δε δικαίωμα προαίρεσης αποκτάται με την επίτευξη της σχετικής συμφωνίας. Αντιθέτως, σε όλες τις επιμέρους περιπτώσεις του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, τέτοιο διαπλαστικό δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής δεν υφίσταται και η σύμβαση συνάπτεται βάσει διαπραγμάτευσης με τον οικονομικό φορέα – ανάδοχο της αρχικής σύμβασης.

β) Στη περίπτωση του συμφώνου προαίρεσης του Αστικού Κώδικα, το αντικείμενο της σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί έχει ήδη περιγραφεί, τουλάχιστον ως προς τα βασικά του στοιχεία, στην διακήρυξη και έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς του αναδόχου και συνακόλουθα και της σχετικής αξιολόγησης. Στην περίπτωση του άρθρου 25 του π.δ. 60/2007, αντιθέτως, οι ως άνω όροι αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και μπορούν να διαφοροποιηθούν σε σχέση με την αρχική σύμβαση.

14. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλλου, όπως αυτά αναπτύχθηκαν ανωτέρω, ισχύουν τα ακόλουθα:

Η ρήτρα δικαιώματος προαίρεσης που αφορά σε επιπλέον φυσικό αντικείμενο του έργου, όπως αυτή προκύπτει από τα οριζόμενα στα άρθρα Β.1.2. και Β.5.1. της προκήρυξης του διαγωνισμού (βλ. ανωτέρω ιστορικό), αποτελεί όρο τόσο της προκήρυξης όσο και της αρχικής σύμβασης με τον ανάδοχο, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 3 αυτής. Από τα στοιχεία του φακέλλου προκύπτει ότι η παροχή των πρόσθετων υπηρεσιών τις οποίες επιδιώκει η Αναθέτουσα Αρχή έχει ήδη αποτελέσει αντικείμενο του διαγωνισμού στα ουσιαστικά της στοιχεία (πρόκειται για όμοιες υπηρεσίες σε σχέση με αυτές που ήδη έχουν προσφερθεί), όπως αυτά έχουν περιγραφεί στα τεύχη της διακήρυξης του διαγωνισμού, ενώ και η κοστολόγησή τους ήδη προβλέπεται στη διακήρυξη και στη σύμβαση (καθώς το κρίσιμο μέγεθος για την κοστολόγηση των νέων υπηρεσιών είναι ο

προσφερόμενος ανθρωποχρόνος των στελεχών του αναδόχου).

Παρά ταύτα, ο απαιτούμενος για την κατάφαση της συνομολόγησης δικαιώματος προαίρεσης του Α.Κ. διαπλαστικός, μονομερής χαρακτήρας του δικαιώματος της Αναθέτουσας Αρχής να θέσει σε ενέργεια τη νέα συμβατική σχέση δεν θεμελιώνεται επαρκώς στα στοιχεία του φακέλλου. Συγκεκριμένα, η ακριβής οριοθέτηση του περιεχομένου του “δικαιώματος προαίρεσης” όπως αυτό προδιαγράφεται στη διακήρυξη και στη σύμβαση, να μην φαίνεται να επιτρέπει διαπραγμάτευση και διαφοροποίηση ως προς το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των αιτουμένων πρόσθετων υπηρεσιών, πλην όμως από πουθενά δεν προκύπτει ότι σε περίπτωση άσκησης του δικαιώματος εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, ο ανάδοχος έχει απωλέσει το δικαίωμά του να αρνηθεί να παράσχει τις πρόσθετες, παρόμοιες έστω, υπηρεσίες τις οποίες απαιτεί η αναθέτουσα αρχή. Υπό αυτό το πρίσμα, το δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής δεν έχει – αυτό καθ' εαυτό – διαπλαστικό χαρακτήρα, καθώς η συμφωνία του αναδόχου ως προς την παροχή των πρόσθετων υπηρεσιών εξακολουθεί να απαιτείται, ενώ είναι νοητό ο ανάδοχος να αντιμετωπίσει αρνητικά το συναφές αίτημα της αναθέτουσας αρχής (όπως εξάλλου προκύπτει από τη γενική αρχή της ελευθερίας του συμβάλλεσθαι ή μη).

Τα ανωτέρω οδηγούν στο συμπέρασμα ότι δεν έχει συνομολογηθεί σύμφωνο προαίρεσης του Α.Κ., επομένως πρέπει να ερευνηθεί το αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 25, παρ. 4, περ. β' του π.δ. 60/2007, βάσει των οποίου είναι δυνατή η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

15. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς, παρατηρείται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

16. Η εφαρμογή του άρθρου 25, παρ. 4, περίπτωση β' του π.δ. 60/2007 που παρέχει (για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών) τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνάπτουν συμβάσεις με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αναφέρεται μόνο σε συμβάσεις νέων έργων και υπηρεσιών που πρόκειται να ανατεθούν στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή και προϋποθέτει ότι συντρέχουν σωρευτικά τα κάτωθι:

α) να αφορούν σε επανάληψη παρόμοιων με την αρχική σύμβαση έργων ή υπηρεσιών,

β) να συμφωνούν με την βασική μελέτη που αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης, η οποία

συνήφθη με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία,

γ) η δυνατότητα προσφυγής στην ανωτέρω διαδικασία να επισημαίνεται κατά την αρχική προκήρυξη του διαγωνισμού,

δ) να ανατεθούν οι συμβάσεις νέων έργων και υπηρεσιών στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης και

ε) να μην έχει παρέλθει τριετία από τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

17. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλλου, όπως αυτά αναπτύχθηκαν ανωτέρω, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Ως προς τις προϋποθέσεις (α) τα νέα έργα ή οι νέες υπηρεσίες να αφορούν σε επανάληψη παρόμοιων με την αρχική σύμβαση έργων ή υπηρεσιών και (β) να συμφωνούν με την βασική μελέτη που αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης, η οποία συνήφθη με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία:

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 775/1997 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ): “[...] Οι νέες – πρόσθετες – υπηρεσίες που δύνανται να ανατεθούν απευθείας στον παρέχοντα ήδη υπηρεσίες ανάδοχο μιας πρώτης σύμβασης, που συνήφθη με την ίδια αναθέτουσα αρχή, αρκεί να είναι παρόμοιες ή παραπλήσιες των αρχικών, όμως οι νέες αυτές υπηρεσίες θα πρέπει να κείνται, οπωσδήποτε, εντός του πλαισίου του ανατεθέντος αρχικώς έργου ή παρόμοιου έργου δηλ. να ανατεθούν κατά διεύρυνση των αρχικών ενεργειών του αυτού ή παρόμοιου έργου και να μην αφορούν σε άλλα, διάφορα έργα, έστω και του αυτού βασικού προγράμματος, να συνίστανται δε προεχόντως, σε επανάληψη άλλων παρόμοιων υπηρεσιών”. Επίσης, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 689/2001 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ: “[...] Πρέπει οι νέες υπηρεσίες να είναι κατά κάποιον τρόπο, παρεμφερείς με αυτές που προβλέφθηκαν στη διακήρυξη και αποτέλεσαν αντικείμενο της πρώτης συμβάσεως και να μην αφορούν αντικείμενο εντελώς άσχετο με αυτό της πρώτης συμβάσεως [...]. Περαιτέρω, όπως έχει διευκρινίσει σε έγγραφά της η Επιτροπή [MARKT.C2/Nb/ds.D(2005)9399/06-07-05], οι νέες αυτές υπηρεσίες δεν μπορεί να είναι άσχετες με το αντικείμενο της αρχικώς συναφθείσας σύμβασης. Θα πρέπει να καθορίζονται σε συνάρτηση με τη φύση και το είδος του αντικειμένου της πρώτης συμβάσεως κατά τέτοιον τρόπο, ώστε οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν σε τι θα συνίστανται οι υπηρεσίες, οι οποίες ενδεχομένως θα ανατεθούν με την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

Εν προκειμένω, οι “παρόμοιες υπηρεσίες” τις οποίες προτίθεται να απαιτήσει η αναθέτουσα αρχή αποτελούν απολύτως όμοιες υπηρεσίες με αυτές που προβλέφθηκαν (και προϋπολογίσθηκαν) στην αρχική σύμβαση, όπως ιδίως προκύπτει από το υπ. αριθμ. πρωτ. 1128/06.07.2015 αίτημα άσκησης δικαιώματος προαίρεσης του ΕΚΤ προς την ΕΥΔ Ε.Π. “Ψηφιακή Σύγκλιση”, στο οποίο και περιγράφεται αναλυτικά το αντικείμενο των αιτούμενων υπηρεσιών. Όπως εξετέθη ανωτέρω στο ιστορικό (βλ. σημείο 7), οι υπηρεσίες αυτές αναφέρονται στην ψηφιοποίηση και καταλογογράφηση ακαδημαϊκών άρθρων, βιβλίων και διδακτορικών διατριβών καθώς και στην παροχή της σχετικής διοικητικής υποστήριξης. Κατά συνέπεια, το αντικείμενο των “παρόμοιων υπηρεσιών” που επιδιώκει η αναθέτουσα αρχή ταυτίζεται επί της ουσίας με το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης, όπως αυτό έχει εν τέλει προκύψει από την προκήρυξη του αρχικού διαγωνισμού (σε σχέση με τους όρους της οποίας οι υποψήφιοι ανάδοχοι κατέθεσαν τις τεχνικές και τις οικονομικές προσφορές τους).

Ως προς την προϋπόθεση (γ) η δυνατότητα προσφυγής στην συγκεκριμένη διαδικασία να έχει επισημανθεί στην αρχική προκήρυξη του διαγωνισμού:

Με βάση τα ανωτέρω στο ιστορικό εκτεθέντα στοιχεία η δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού έχει προβλεφθεί και επισημανθεί ρητώς στο άρθρο Β.5.1 της προκήρυξης του Διαγωνισμού.

Ως προς την προϋπόθεση (δ) να ανατίθενται οι συμβάσεις νέων έργων και υπηρεσιών στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης:

Με βάση τα στοιχεία του φακέλλου και ιδίως το υπ. αριθμ. πρωτ. 1218/27.07.2015 έγγραφο – αίτημα του ΕΚΤ προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και το υπ. αριθμ. πρωτ. 1128/06.07.2015 αίτημα άσκησης δικαιώματος προαίρεσης του ΕΚΤ προς την ΕΥΔ Ε.Π. “Ψηφιακή Σύγκλιση” προκύπτει αναντίρρητα ότι το ΕΚΤ προτίθεται να συνάψει τη νέα σύμβαση με τον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης (εταιρεία “Modus Ανώνυμη Εταιρεία Υψηλής Τεχνολογίας Εφαρμογών & Μεθόδων Πληροφορικής”).

Ως προς την προϋπόθεση (ε) να μην έχει παρέλθει τριετία από τη σύναψη της αρχικής σύμβασης:

Η αρχική σύμβαση συνήφθη στις 26.06.2014 και ως εκ τούτου το αίτημα της αναθέτουσας αρχής περί προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης κείται εντός της προβλεπόμενης εκ του νόμου τριετούς προθεσμίας (η οποία λήγει στις 25.06.2017).

Κατά συνέπεια, ενόψει των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 25, παρ. 4, περίπτωση β' του π.δ. 60/2007 για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

IV. Συμπέρασμα

18. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ ομόφωνα αποφασίζει:

την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης για την ανάθεση “παρόμοιων υπηρεσιών”, προϋπολογισμού 50.123,79 ευρώ πλέον ΦΠΑ χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 25, παρ. 4, περ. β' του π.δ. 60/2007, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

ΑΘΗΝΑ, 25 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2015

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΠΟΥΣΟΥΛΕΓΚΑ